

Utskottet alls befattar sig med frågor, som tillhöra båda Statsmakternas pröfning och afgörande. Derigenom skulle nemligen Utskottet sätta sig i Landtdagens ställe. Vår åsigt är tvärtom den, att i dessa frågor, lagfrågorna och beskattningsfrågorna. Utskottet, så länge det blott håller sig till pröfning af Senatens i desamma framställda förslag, omöjligen kan komma i kollision med Landtdagen. Grunden för detta yrkande är den framställda, att Senatens förslag sakna formen af Landtdagspropositioner, endast utgöra förslag till sådane. Dessa förslag skulle tvärtom aldrig kunna af Landtdag pröfvas, d. v. s. af den icke kunna förvandlas till lag; men af Utskottet, som ingen lagstiftare är, kunna de pröfvas, ändras och motförslag uppställas.

Deremot hafva vi sökt visa, att, om i någon del Utskottets tillgöranden kunna anses betänklighet underkastade, är det icke med afseende på lagfrågorna och beskattningsfrågorna, utan med afseende på de s. k. ekonomiska frågorna, dem, öfver hvilka Regeringen ensam eger att bestämma. Men äfven häri har betänkligheten numera ingen faktisk anledning, att göras gällande. Och om den likväl anses vara på sin plats, så är ingenting lättare, än att äfven i detta hänseende undvika all möjlig kollision.

Samma personer, hvilka nu såsom deputerade i Utskottet behandla frågorna, skola troligen äfven såsom Landtdagsmän komma att delta i deras definitiva afgörande. Så mycket mer kan man vänta, att deras beslut skola vara väl öfverlagda. Det är den blifvande landtdagen, som genom dem deltager i bestämmandet af föremålen för sin verksamhet.

J. V. S.

30 39 DETTA BLADS ÅRSGAMLA NYÅRSHEL- NING.

Litteraturblad n:o 12, december 1861

Emedan omständigheterna det medgifva, införes här den artikel »Nyåret 1861», hvilken i denna årgångs Januarihäfte icke fick taga plats. Den införes i helt och hållet oförändrad form, ehuru väl ett och annat nu kunnat klarare utsägas af, hvad som då endast kunde antydast. Också i det historiska är ingenting ändradt, fastän en del förhållanden i verlden t. ex. de Nordamerikanska gestaltat sig annorlunda, än vid årets början kunde förutses. Dessa brister oakadt, hoppas Red., att artikeln icke utan allt gagn skall läsas. Läsaren torde benäget finna billigt, om Red. vid dess införande afser äfven sitt eget intresse. Ty ehuru kända våra åsigtter och sträfvanden borde vara, har, såsom bladets ärade läsare veta, en hatfull smädelse gjort sitt bästa, för att göra dem misstänkta, och man har vid uppfattningen af våra ord icke velat taga de förhållanden i beräkning, under hvilka vi försökt att bringa till tals för fäderneslandet viktiga frågor, som intet annat blad derförinnan kunnat beröra. Här följande artikel innebär ett vittnesbörd om dessa förhållandens svårighet.

50

Tidskiftet är mer än vanligt allvarsamt och betydelsefullt.

Från den tid Romerska väldet föll och nya folkstammar togo Europas länder i besittning, har den politiska historien företett en kamp för de Ny-Europeiska staternas bildande och ömsesidiga erkännande. Deras skilda delar hafva derunder blifvit sammanfogade såsom

konungahusens arf och eget; och i dervid uppkommande rättstvister, som måste sakna en domstol och en domare, har nödvändigtvis svärdet varit den afgörande makten. Så har den yttre formen för nationernas tillvaro bildat sig, och under denna process har äfven en inre samman-
 gjutning fortgått, så att skilda folkstammar förenats till nationer med samma språk, vetande och sed. Denna förening har naturligtvis lättast försiggått mellan beslägtade stammar; men exemplen äro talrika, att äfven stammar till språk och sed för hvarandra helt och hållet fremmande, förbundna inom samma stat äfven sammansmält till en nation. Förnämligast har detta skett i de länder, i hvilka den redan förhandenvarande, från Romarväldet ärfda kulturen besegrade och assimilerade de inträngande nya folken. Så i de Romaniska länderna, i Frankrike, på Pyreneiska halfön och i Italien. Der åter tvenne folkstammar stött tillsamman, hvilka båda varit jemförelsevis lika fremmande för den från antiken ärfda kulturen, har den genom svärdet frambragta statsenheten icke varit åtföljd af nationel enhet. Så i Englands förhållande till Irland, de Tyska staternas till flera af de slaviska folken, Österrikes till Magyarerna. Kanske kan det tilläggas: der kristendomen, om också rå och utan kultur, stötte tillsamman med hedendomen, der skedde en amalgamation. Och öfverhufvud hade dessa bildningar en hastigare fortgång på de tider, då ett egentligt, utbildadt nationalmedvetande ännu icke fanns ens hos de segrande och herrskande folken. Men sedan det hos dessa stadgat sig, mötte de detsamma äfven hos de svagare; och knappt nog har sedan 400 år tillbaka med någon eröfring följt en obetingad assimilation af de kufvade. Der en sådan fortgår, sker det mödosamt, icke mera med den hastighet, som under seklerna näst förut.

10

20

Folkrätten har under hela sagda period för de Europeiska nationernas bildning föga vetat af någon annan rätt, än arfsrättens, eröfringens och de af öfvermakten aftvungna traktaternas; ty äfven de af statsreson ingångna förbunden tillhöra mer eller mindre sistnämnda klass. Först efterhand har motståndet mot assimilationssträfvandena gjort sig erkänt som ett berättigande, och detta har nu i den Europeiska folkrätten åtminstone ett namn: nationaliteternas rätt.

30

Såsom vetenskap har man grundat folkrätten på den s. k. naturrätten: d. ä. man har betraktat folken såsom individer och bestämt deras ömsesidiga rättigheter och skyldigheter efter, hvad man ansett vara enskilda människors »naturliga» rättigheter i förhållande till hvarandra. Detta betraktelsesätt, hvars första grundläggare är den berömda Hugo Grotius, som lefde i förra hälften af 17:e seklet, har egt och eger ännu sitt stora värde, emedan det gifvit allmänna opinionen ett stöd i bedömandet af staternas förhållande till hvarandra. Läsaren erinrar sig kanske, huru lord Russell i sin nyligen till Engelska sändebudet i Sardinien afgifna, så beryktade not angående de Italienska angelägenheterna åberopar en *Vattel's* läror. Denne Vattel var såsom Grotius Nederländare och utgaf år 1758 sitt arbete »*Le Droit des Gens*», hvilket allt sedan gällt såsom diplomatins hufvudkodex – så ofta nemligen dess läror icke stått i strid med de ifrågavarande staternas fördelar för tillfället. Äfven Vattel utgår från naturrätten, hvarföre boken äfven har titeln: »Den naturliga lagens grundsatser, använda på nationernas och suveränernas handlingssätt och angelägenheter (*conduite et affaires*). Han lärer således, att äfven den historiska folkrätten, den, som hvilat på öfverenskommelse, fredsslut och andra traktater, och på gammal sed i staternas förhållande till hvarandra, bör hafva den naturliga rätten till sin måttstock. Och då han, i likhet med, hvad före honom var

40

50

vanligt, till naturrätten äfven förde den moraliska förpligtelsen, utgöra hans läror en fortfarande protest mot den råa styrkans och våldets rätt. När det i naturrätten läres, att individen har rättighet till personlig frihet, till besittning af jorden och tingen på grund af första besittningstagandet eller af träffadt aftal, och detta tillämpas på nationerna, har man redan häri en rättsgrund utöfver maktens. Tillägger man ännu: att samvetsfrihet och frihet att efter behag ordna sin styrelse och stifta lagar tillhöra en nations naturliga rättigheter, fredlig förbindelse med andra nationer, rättvisa och mensklighet i förhållande till dem dess naturliga förpligtelser, så lemnar allt detta en bred grundval nog för 10 pröfningen af, hvad som stater emellan är rätt eller orätt.

Men det är en fråga, som i folkrätten både vetenskapligt och praktiskt varit ständigt öppen, nemligen den: hvilka äro de enligt folkrätten berättigade? med andra ord: hvilka äro nationerna?

I vetenskapen har man kort afskurit denna fråga genom antagandet, att nationerna äro summan af medborgarena i en stat. Den nämnde Vattel börjar sitt arbete med förklaringen: »Nationerna eller staterna äro politiska föreningar (*des corps politiques*), samfund af menniskor, förenade för att med gemensama krafter sörja för sin välfärd och sina fördelar.» Sin historiska bekräftelse har denna uppfattning haft ända 20 till senaste tider. Genom eröfring, genom arf, genom byten af länder har äfven invånarens nationalitet förändrats, icke alltid blott till namnet, utan äfven genom verklig assimilation, naturlig blandning, förändradt språk, vetande och sed.

Det är denna utgångspunkt, som gjort den vetenskapliga folkrätten så sväfvande. Dess fordran på en ursprunglig rätt i staternas förhållande till hvarandra har derigenom förlorat sin grund. Ty den har nödgats att utan vidare erkänna det skedda (»le fait accompli»). En stat, som uppstått i största motsägelse mot folkrättens fordringar, 30 utgör dock såsom stat och nation sjelf en af de enligt folkrätten berättigade individerna, en s. k. moralisk personlighet. Vattel uppställer såsom yttersta kriterium på en stat eller nation, att den kan afsluta fördrag med andra stater. Så snart detta inträffar, är nationen färdig.

Först under detta århundrade har ett annat betraktelsesätt börjat göra sig gällande. Det har sin grund i det vaknade medvetandet derom, att historien är en mensklighetens historia, i hvilken hvarje stat och hvarje folk har sin mission att uppfylla. Man har lärt sig inse, att icke ens individen kommer långt med de s. k. naturliga rättigheterna och förpligtelserna, utan att samhällslifvet ger honom helt nya berättiganden och åligganden. Än mindre kunna folkens förhållanden betraktas 40 blott ur naturrättens synpunkt. De äro, hvad de äro, genom historien, deras fysiska olikheter, deras språk, deras vetande och sed, lagar och institutioner äro historiens verk, deras civilisation öfverhuvud och deras egen historiska verksamhet och betydelse är beroende af deras historiskt gifna plats. Men derföre hafva de alla en plats att fylla, ett mål att eftersträfvä i den allmänt menskliga utvecklingens kedja. Det är ur denna synpunkt, vetenskapen börjat betrakta staternas ömsesidiga berättiganden; häri öfverensstämmande med det mer och mer allmänna medvetandet hos Europas nationer. Men på grund häraf har äfven 50 hvarje folk, hos hvilket ett nationalmedvetande finnes, som vet sin enhet i ett gemensamt fädernesland, en gemensam härstamning, ett språk, ett vetande och en sed, tillerkännts ett berättigande att fylla sin plats, sträfvä till sitt mål i historien.

Erkännandet af detta hvarje nations berättigande till en egen tillvaro genomtränger, såsom sagdt, mer och mer det allmänna medvetandet i

Europa. Såsom grundval för folkrätten har detsamma en helt annan betydelse, än det anförda antagandet, att en stat utan vidare är liktydigt med en nation. Ty det senare innebär, att eröfringen och underkufvandet bestämmer antalet af de enligt folkrätten berättigade individerna; hvaremot det förra grundar berättigandet på nationalmedvetandets tillvaro. Man kan visst säga: skulle detta nationaliteternas berättigande i och för sig i all tid varit erkänt, skulle de stora nationer, hvilka företrädesvis fört menskliga bildningen framåt, icke existerat. Men detta är icke det enda exempel, att i den moraliska världen hvarje tid har sin sanning. Hvad som gällde för rätt, då Europa's nationer bildade sig, det är detta icke mera, då denna historiska process är avslutad. Det har blifvit en allmän insigt, att den menskliga bildningen icke kräfver universalmonarkins enhet, utan en mångfald af bildningsformer. Och i öfrigt visar sig nationalitetsprincipen såsom t. ex. i Tyskland och Italien, förenande, men på öfvertygelsens väg, på de nationela sympatiernas och det gemensama nationalmedvetandets grund.

10

Det är denna lära, läran om nationaliteternas rätt, som för närvarande upprör Europa. Vi tala naturligtvis icke om den vetenskapliga läran, utan om det hos nationerna sjelfva vaknade medvetandet om deras rätt. I Italien hafva för detsamma statsgränserna fallit. Men striden mellan det nya och gamla är der ännu icke utkämpad. Faran för en reaktion står hotande för dörren. Den genom seklerna rotade statspartikularismen framstår ännu mäktig i Neapel och rör sig i Toskana, till och med i Lombardiet. Det är också icke något ringa, som af ett folk begäres, då det fordras, att detsamma skall bortkasta sin suveränitet, sitt oberoende i det inre, sin fana, hela sin särskilda historia, för att sluta sig som en osjelfständig del till ett större helt. Härtill kommer i Italien faran af den politiska agitationen, partiernas strid mot hvarandra, flerstädes en strid om makten och om aflönings- arne, i öfrigt en strid om statsenhet eller statsförbund, vidare om monarki eller republik. I det brokigt sammansatta Österrike fordra de af det Tyska elementet förtryckta nationaliteterna sin rätt, med Ungern i spetsen. Men tyvärr synes här anarkin redan föregå revolutionen, som hotar att kasta sin fackla in öfrer det förut hårdt pröfvade landets gräns. Det är i detta ögonblick att tala i strid med mera än halfva världen. Men misslyckas enhetssträfvandet i Italien, skall historien lägga en stor del af skulden därför på Italiens hjelte, på Garribaldi. Sker det hotande infallet från Donaufurstendömena i Siebenbürgen och Ungern, ställes derigenom äfven i dessa länder allt det hittills vunna på spel. Och äfven detta förehafves, om i berättelserna är sanning, i Garribaldi's namn. Hans patriotism, hans ädla oegennyttia, hans hjeltemod ställa honom högt. Men uppenbart är, att hans förmåga och talang upphör, der revolutionen slutar, och der organisationen borde börja, och att han icke förmår underordna sig. Dock i historien bära individerna skulden likasom äran, medan de i sjelfva verket endast äro representanter för, hvad som lefver hos folken. När en öfvertygelse icke förmår göra sig gällande, bevisar det, att den icke ännu är stark nog dertill, att dess rätta tid ännu icke är kommen.

20

30

40

Kring det lilla Grekland rör sig äfven medvetandet om nationaliteternas rätt hos befolkningen på Joniska öarne och i de angränsande Turkiska provinserna. Dessa befolkningar sträfva att ingå förening med sina redan frigjorda Grekiska bröder. De under Turkiet lydande Slaviska folken i Donaufurstendömena, i Servien, i Bosnien, hos hvilka den religiösa bekännelsen står i förbund med nationalmedvetandet mot

50

det herrskande folket, hafva redan länge väntat på tillfälle att frigöra sig. Rykten, sanna eller osanna, förmåla, att äfven hela den Grekiska halfön är upptagen i det i Italien uppgjorda revolutionsprogrammet.

Tyska förbundet uppträder mera hotande än förut mot det lilla Danmark för den Tyska nationaliteten i Holstein – och underhand äfven i det half-Danska Schlesvig.

Inom Tyskland sjelft fortgår arbetet för en politisk enhet motsvarande den i språk, vetande och sed.

10 Det är allt brandämnen nog för 1861. Till öfverflöd hotar Norra Amerika att öfversända än mera förvirring till Europa. Slafveriet, Förenta Staternas kräfte, anser sig hotadt genom det nya presidentvalet, och slafegarena hota å sin sida unionen med upplösning. De materiela intressena torde dock ännu hålla den tillsamman. Det är de, som verka, att äfven i de norra staterna den stora pluraliteten af de ledande önskar slafveriets bestånd. Dessa stater äro de södras bankirer, speditörer, handlande och fabrikanter. Ju längre slafväsendet, bomulls-, tobaks- och sockerrörsodlingen, hindrar uppkomsten af fabriksindustri och sjöfart i de södra staterna, desto bättre befinna sig de norra vid denna arbetets delning. Derföre har sjelfva hufvudstaden i 20 detta frihetens land sitt slaffängelse, der förrymda och gripna slafvar förvaras, för att återföras under den af deras blod styfnade piskens välde. Det är förfärligt att se, huru fädernas missgerningar straffas på barnen. Ingen menniska inser ännu något medel att sluta detta elände – om icke genom en massaker på de hvita, sådan som den på Hayti. Men äfven om en befrielse för slafvarne vore möjlig, blifva de dock icke medborgare i Förenta Staterna. Ingen svart kan der sitta i en representantkammare; en vit vill icke ens sitta i samma jernvägsvagn med sin fria svarta landsman. Detta är Amerikansk nationalitet.

30 Men om äfven blott för en tid bomullsproduktionen i de södra staterna genom uppstående oroligheter hämmas, är det väl insedt, hvilken omstörtning detta skulle förorsaka i Europas materiela intressen. De kapitaler, som äro nedlagda i bomullsindustrin, äro isynnerhet i England så ofantliga, och den folkmängd, som af denna industri och handeln med dess produkter lefver, så stor, att en rubbning i densamma måste inverka äfven på all annan affärsrörelse. Men lyckligtvis synes ännu hopp vara förhanden, att en sådan handelskris, mera förstörande än någon föregående, skall för denna gång gå förbi med blotta skrämselfn.

40 Vårt eget ringa fädernesland befrias väl icke genom sin ringhet från följder af all denna hotande oro, om den verkliga bryter lös.

Men jemförelsevis har Finlands folk de bästa utsigter att i ostördt lugn få arbeta på sin materiela och andliga förkofran.

Låtom oss medgifva, att vi Finnar framför de flesta folk i Europa på oss sjelfva erfarit erkännandet af nationaliteternas berättigande. Ända till 1809 hade ännu verlden icke hört talas om en Finsk nation. Äfven då Svenska regeringen köpte freden med Finland's afträdande, ingick, som känt är, i fredstraktaten icke ett ord härom. Men redan före fredsslutet hade kejsar Alexander erkännt Finska folkets nationalitet, 50 förklarar att det skulle räknas »bland nationernas antal». Denna Finland vederfarna lycka är i folkens historia exempellös. Finska folket var, såsom det ännu är, delvis till härstamning, än mera till språk, vetande och sed deladt i tvenne delar – den större visserligen rent Finsk, men äfven den genom den ställning, densamma innehaft såsom blott en Svensk provinsbefolkning, och genom att dess språk skilde den äfven

från den bildade klassen i eget land, utan allt högre nationalmedvetande. Landets lagar och institutioner voro den Svenska bildningens gåfva, icke en produkt af någon egendomlig Finsk anda och sed. Finlands inbyggare måste gå tillbaka till hednatiden, för att kunna tala om någon egen historia – och det är onödigt erinra, huru litet om denna tid är känt, och huru jemförelsevis betydelselöst det är, för att utgöra föremål för nationalmedvetandet. Först senare har den samlade folkdikten fyllt något af, hvad häri saknas. När under sådane förhållanden en Finsk nationalitet af segraren respekterades och proklamerades, må väl hvarje Finne deröfver fröjdas, tacksam såsom för en utomordentlig Försynens skickelse. 10

En regents personliga tänkesätt har under hvarje modifikation af styrelseformen stort inflytande på staternas öden, och det måste isynnerhet i den absoluta monarkin vara afgörande. Kejsar Alexander I:s ädla sinnelag må derföre njuta sin välförtjenta rätt. Men äfven den absolutaste monark är bunden af statsreson och af den påtryckning, den allmänna opinionen om statens bästa på hans beslut utöfvar. Man kan derföre utan fara för misstag hålla för sannt, att, då Finska folkets nationalitet garanterades, denna garanti hade sin rot i ett vaknande erkännande af nationaliteternas rätt, om också detta erkännande ännu har den negativa formen af insigt deri, att en nationalitets våldsamma förtrampande icke medför välsignelse och lycka för det underkufvande folket. Man bör också icke räkna för litet, att Finska folket under föreningen med Sverge hunnit den grad af medborgerlig och politisk bildning, som gör en assimilation svår om icke omöjlig, och som genom det intryck, den bildades uppträdande på hvarje medmänniska utöfvar, måste försvåra äfven beslutet att med tvångsmedel söka genomföra en sådan. Den Finska härens förhållande utgjorde det mest slående bevis för arten af denna bildning; och det har redan af andra blifvit anmärkt, att detsamma ingalunda minst verkade till den aktning, som af segraren bevisades Finska folket. 20 30

Finland erhöil sålunda sin egen styrelse, sin oberoende lagstiftning, skattkammare statsbank, militärväsende, fullkomligt skilda från kejsarredömet, bibehöll sin kyrkostyrelse, sitt undervisningsväsende, och har vid hvarje regentombyte mottagit förnyad försäkran om sina grundlagars oförtryckta bibehållande. Grundlag blef, genom tillämpning deraf vid Borgå landtdag, den under föreningen med Sverge för detta rike gällande. Ingen fråga uppstod om dess bibehållande eller förändrande, och intet särskildt beslut är fattadt om dess giltighet för Finland ensamt. Men ständernas sammanträdande och förhandlingar på grund af densamma innefattar naturligtvis äfven dess erkännande från deras sida, och dess giltighet grundar sig derföre i sjelfva verket på regents och ständers ömsesidiga samtycke. 40

Ett halft sekels förlopp har gifvit häfd åt denna Finland's oberoende ställning. Den har befastats genom de mångfaldiga andliga och materiela intressen, som grunda sig på densamma. De senaste åren hafva medfört nya garantier för dess befastande och förhoppningar om dessas vidare utveckling.

Till dessa garantier har man att räkna i första rummet tullgränsen mot Ryssland. Värdet af denna stora koncession förstår man icke nog allmänt att uppskatta. 50

Det låg visserligen ett stort hinder för Finland's materiela fortkomst deri, att, medan alla Ryska produkter kunde tullfritt hit införas, snart sagdt endast Finska ladugårdsprodukter åtnjöto samma fördel vid införsel till Ryssland. Det bör derföre ingalunda aktas ringa, att genom

senaste tullkonvention ett annat förhållande inträdt, och att numera alla¹ Finska tillverkningar – vi tro blott med undantag af bränvin och tobak – kunna tullfritt till Ryssland införas. Men denna fördel är dock den för Finland ringare. Den stora betydelsen af denna tullgräns är, att den utgör en garanti för Finland's fortfarande sjelfbestånd.

Redan vid de höga tullsatser och de prohibitiver, som f. d. i Ryssland gällde, kunde vissa utländska varor, emedan äfven dessa vid landgränsen voro tullfria, med fördel hit importeras öfver Ryssland. Förbudet i Ryska tulltaxan äro numera utbytta mot skyddstull, och finans- eller konsumtionstullen på en mängd utländska varor är nedsatt. Hvar och en förutser, att ytterligare tullnedsättningar framdeles skola komma att ske, i den mon frihandelssystemet gör sig gällande öfver hela Europa. Men när så sker, och tullsatserna i Ryssland nedgå till lika belopp med de Finska, skulle följden oundvikligen varit den, att S:t Petersburg blifvit stapelplatsen för det mesta af vår import. Kaffe, socker, tobak, viner, Tyska, Franska och Engelska manufakturvaror skulle tagits derifrån, emedan det kunnat ske hvarje tid på året, i mindre partier, utan den långa kredit och de räntor, som deras importerande från Hamburg, Bremen, Amsterdam, Bordeaux o. s. v. erfordrar, utan den risk och de kommissionsomkostnader m. m., hvilka äro förbundna med denna senare import. När i en framtid jernväg från Petersburg till Wiborg, Helsingfors, Åbo, Tammerfors, Anianpelto o. s. v. kommer till stånd, skulle importhandeln än säkrare kommit att gå öfver förstnämnda ort.

Tullmedlen utgöra för närvarande nära hälften af statsinkomsterna, hvilka fördela sig i runda tal som följer:

1:o Jordräntan (deri Vakansafgifter, arrenden m. m.)	1 000 000.
2:o Hammarskatt, sågränta m. m.	50 000.
30 3:o Mantalspengar	300 000.
4:o Bränvinsarrende, Ch. Sigillata	250 000.
5:o Extraordinarie uppbörd, sakören, räntor	150 000.
	<u>1 750 000.</u>

– Tullmedlen, som i räkenskaperna hänföras till 4:o (fjerde hufvudtiteln)

1 400 000.

Det är känt, att exporttullen utgör en högst ringa del af sistnämnda inkomst, 50 000 rubel ungefär. Skulle nu under tidernas lopp, och kanske i en snar framtid nog, importen kommit att ske öfver Ryssland, och största delen af importtullen försvunnit, hade detta varit liktydigt med, att statsmachinen stannat, att Finlands oberoende statsförvaltning blifvit en omöjlighet. Den koncession, hvarigenom sådant afvändts, tillhör alltså de för Finland värderikaste åtgärder, hvarom det förflutna halfseket vet att förmäla. Erkännandet af Finska statsförvaltningens oberoende hade varit gagnlöst, om medlen dertill skulle tillintetgjorts.²

Bland garantier bör äfven räknas, att Finland nu fått sitt eget mynt och sin egen myntenhet. Vigten af detta medgifvande framstår likväl i dess helhet, först då detta mynt blir det enda lagliga i landet, och då det

50

¹ Om också vissa fabrikater endast till bestämdt belopp åtnjuta en sådan fördel.

² Utöfver all förhoppning bestämmer ifrågavarande konvention äfven tull för import af thé och af Rysk tobak. Tull och accis på tobak utgör en högst vigtig del af statsinkomsten i alla länder. I Frankrike och Österrike är fabrikationen statsverkets monopol. För en framtid har alltså äfven denna särskilda koncession sin vigt. Men till en obetydlighet förfaller den i jemförelse med det ofvananfönda.

kommer att visa sig i silfver. Man har förhoppningar, bygda på löften, till hvilka tilliten är obegränsad, att denna för Finlands kreditväsende och alla dess materiela intressen så viktiga reform skall ske, såsnart penningväsendet i Ryssland hunnit regleras.

Huru skulle vi slutligen glömma den Nådiga skrifvelse till Kejs. Senaten, hvarigenom Senaten blifvit befalld att till Majestätet inkomma med uppgift på de lagbud och författningar, hvilkas reformerande tarfva ständernas pröfning, och de förhoppningar, som fästa sig vid detta Nådiga reskript. Kejs. Senatens andragande i detta ämne torde allaredan hafva afgått och kanske i dessa dagar till Hans Majestät Kejsaren öfverlemnas. Icke få äro också de lagbud i vår Civilrätt och isynnerhet i vår Kriminalrätt, som ställa Finland långt tillbaka i civilisation och humanitet. Behofvet af en ändring häruti är kännbart. Låt oss hoppas, att en snar framtid skall medföra den.

Ett halft sekel måste för ett folk vara en period af vexlande öden. Icke alla dess dagar hafva för Finland varit lika förhoppningsfulla. Men det är en ringa sak. En nation är icke skapad för, icke ens skapad inom decennier. En friare samhällsform är utan tvifvel en lycka, der en nations bildning förmår uppbära den. Medborgerlig frihet, skydd af lag och jemnlighet inför lagen, ega vi, såsom det dyrbaraste arf från föreningen med Sverge, långt utöfver, hvad mången stor och mäktig nation besitter. Våra politiska berättigande deremot äro lika ringa, som de voro vid tiden för denna förenings upplösning. Och vi äro af historien stälda i en belägenhet, i hvilken deras utveckling icke kan bero blott af oss sjelfva. Förr eller senare måste en representativ statsförfattning blifva ett vilkor för hvarje Europeisk stats bestånd och för hvarje folks materiela och andliga fortskridande. När så sker, kan äfven Finland hoppas på en representativ författning, för hvilken det icke mera är tillfälligt, om den slumrar ett halfsekel i sender. Det för tiden viktigaste i Finska folkets lif, är uppenbarligen icke den ena eller andra politiska institutionen, utan ett medvetande, som förmår upprätthålla och bevara detsamma såsom nation.

Såsom individens sjelfmedvetande är desto intensivare, ju mera han verkligen vet vara sin andes verk, så är äfven förhållandet med nationalmedvetandet. Ett folk måste ega något objekt, hvilket det *vet* vara sitt verk, för att ega detta medvetande om sig sjelf. Samlifvet på den gemensama jorden och den gemensama härstamningen fostra väl hos den ena individen medkänsla för den andra; och denna medkänsla utgör nationalmedvetandets frö. Men äfven fädernejorden får betydelsen af en nations först derigenom, att den bär på sig spåren af generationers arbete, och att allt detta, som vid den är fästadt, blifvit jemte den gemensamt försvaradt och bibehållet. Sålunda är ett folks materiela förkofran ett vilkor för nationalmedvetandets tillvaro. Indianen flyttar temligen liknöjdt från den ena jagtmarken till den andra; och proletären emigrerar gerna dit, der han har hopp om bergning. Men ett vida rikare föremål för nationalmedvetandet är den andliga egendomen. Det ena folket kan kultivera sin jord, bygga sina kanaler och jernvägar, sina boningar och verkstäder i ungefärlig likhet med det andra. Men ingen nation kan af en annan låna dess vetande och sed. Nationalspråket utgör här den grund och botten för nationalmedvetandet, som fädernejorden i afseende å nationalförmögenheten och ett folks medvetande i denna. Enhet i sed är enhet i verksamhet, i handling. Man fattar ofta seden i den inskränkta bemärkelse, att den vore blott sättet att lefva i hem- och sällskapslifvet, att äta, kläda sig och umgås med menniskor. Men i sjelfva verket beror allt individens görande och

10

20

30

40

50

låtande af seden. Familjeuppfostrens, den medborgerliga verksamhetens art, det patriotiska handlingssättet, det bestämmes allt af den nationela seden: och der gemensamhet i seden hos ett folk icke finnes, der i detta föremål för nationalmedvetandet enhet saknas, der finnes icke heller en verksam patriotism. Att åter enhet i sed, förusätter enhet i vetande, i intellektuel bildning, kan icke vara föremål för tvifvel. Och endast den tanklösaste okunnighet kan föra till det förmenande, att enhet i vetande hos ett folk skulle kunna finnas utan enhet i språk. Finska folket är i detta hänseende olyckligare lottadt än något annat, emedan språkolikheten ännu utgör en mur mellan de bildade samhällsklasserna och den stora massan af folket. Språket, såsom botten för nationalmedvetandet i det andliga, skiljer sig deri från, hvad vi kallat bottnet för en nations medvetande i dess materiela verksamhet, att den redan i sig sjelf är ett andens verk. Ett folk tager fädernejorden i besittning; men det skapar sitt språk. Detta utgör derföre blott som sådant ett föremål för nationalmedvetandet – och hos alla folk, som i högre grad besitta detta medvetande, det käraste föremål för detsamma. Värdet af språket för en nation stiger i samma mon, som den förmått skapa en nationallitteratur, i hvilken dess andes egendomlighet gifvit sig en tillvaro, och genom hvilken den fortlefver i mensklighetens historia såsom en representant af den allmänna menskliga bildningen.

Senaste tid har äfven i detta, det viktigaste hänseende för vår nationela tillvaro, medfört koncessioner, hvilka, ehuru sjelffallna de må synas, föregående förhållanden gjort till utomordentliga tilldragelser. Finska språket är numera, sedan ett år tillbaka, åtminstone i litteraturen lagenligt jemnberättigadt med det Svenska. För Finska tryckskrifters utgifvande gälla inga andra restriktioner, än för de Svenska. Finskan åtminstone läses och läres i landets skolor. Och i tre lärdomsskolor kan den af Finska föräldrar födda lärjungen få inhemta vetandets elementer på sitt modersmål. Förhållandet borde vara detsamma i alla lägre elementarskolor; men lärarens liknöjdhet torde i de flesta gjort detta medgifvande till en tom bokstaf. För Finska församlingar är deras eget språk påbjudet att begagnas för alla skriftliga allmänna förhandlingar. Om intet mera för språkenhetens befrämjande från styrelsens sida skett, bör skulden dertill sökas i bristande medvetande om dess betydelse och nödvändighet hos de bildade – och Svenskt bildade samhällsklasserna. Ty om i något hänseende allmänna opinionen i landet förmår göra sig gällande, är det utan tvifvel i detta. Hos landets Finska befolkning, hos de 5/6 delarne af Finska folket, är medvetandet i detta hänseende redan vaket.

Exemplen tala mera till mängden, än förnuftsgrunder. Låt oss anföra ett. Man förvänas öfver den framgång, Brandstodsbolaget för Landet haft, och öfver det deltagande, hvarmed Hypoteksföreningen blifvit omfattad. För 20 till 25 år tillbaka hade båda dessa företeelser varit omöjliga. Man finner nu förhållandet enkelt. De Finska tidningarna hafva upplyst allmogen om dessa företags gagnelighet. Ja. Men för tjugu år tillbaka (1843) fanns ingen enda Finsk tidning. Då saknades likväl icke blott dessa vehikel för meddelandet; då saknades bland de bildade äfven de, som nu arbeta för den Finska befolkningens intressen; då saknades hos denna befolkning förtroende till företag, som leddes af herremännen, emedan hos densamma icke fanns den insigt, hvarpå förtroendet kan grunda sig. Och, tilläggom det, sjelfva den allmänanda, som nu röjes i de bildade samhällsklasserna, är blott en reflex af det nationela medvetande, hvars första yttring var sträfvandet för Finska språkets höjande till ett språk för bildningen och för Finska

befolkningens till deltagande i denna. Påståendet kan historiskt bestyrkas. Denna allmänanda har sina anor hos Porthan, Arvidsson, Topelius, Gottlund och Lönnrot.

Ser man tillbaka på de femtie åren, måste man besinna, att, hvad som är gjordt för det allmänna, har för det mesta blifvit uppbygdt från första grunden och af byggmästare, hvilka med detsamma gjort sina första steg på den beträdda banan. Det är ett eget förhållande, sådant det sällan i historien förekommer, att ett redan i bildning framskridet folk, i åtnjutande af ett civiliseradt samhälls ordning, men som haft sin högsta styrelse och alla de institutioner, som utgöra samhällsordningens medelpunkt, och från hvilka statsmachineriet mottager sin rörelse, der borta bakom hafvet, plötsligt ställes för sig sjelf, med så att säga endast machineriets yttersta delar i sina händer. Icke blott den nödiga insigten för det första ordnandet och embetsmannavanan måste förvärfvas. Ännu saknas också all erfarenhet af institutionernas tillämplighet för landet, än mera af, hvad som närmast göres detsamma behof. Allt är ett första försök, yttring af tillfälliga individuela åsigtter. Ingen allmän mening finnes om det ena eller andra till ledning för de rådgifvandes eller beslutandes omdöme. Och hvad som är det viktigaste. Landet var ett nyss eröfradt land; det politiska förhållandet nytt. Farhågorna för framtiden voro stora. Det fanns i afseende å sagda förhållande ingen tradition; icke heller någon traditionel esprit hos de män, som från underordnade platser plötsligen kallades till landets högsta embetsmän; icke någon i nationalmedvetandet rotad allmän opinion, som kunde lemna dem stöd. När engång det förflutna halfseklens historia skrifves, skall utan tvifvel mängen af landets offentliga män dömas för ett lycksökeri eller en karakterssvaghet, som icke tillbörligen vägt fäderneslandets bästa, mängen också för intellektuel oförmåga att fylla den plats, till hvilken tillfälligheten fört honom. Men en rättvis pröfning skall äfven uppskatta förhållandena och svårigheterna. Och när man ser tillbaka på, hvad som inom de femtie åren blifvit gjordt, med tanken fäst på de omständigheter, vi korrt påpekat, har ingen Finne skäl att blygas för sitt folks första steg på egen hand. Ty det är afgjordt: antingen denna tid bringat ära eller nesa – det är Finska folket denna tillfaller. Hvarje folk är sina ödens skapare.

De senaste åren hafva isynnerhet varit fruktbärande på allmänna företag till landets bästa. Året 1855 betecknar en vändpunkt äfven i Finlands historia. Från högsta styrelsens sida har mycket gjorts för landets materiela intressen. Och det är fullt af framtid, att bemödandena mera än förut vändt sig till landets hufvudnäring, jordbruket. För ringa bör icke heller skattas, att vid reformer och nya företag personer utom styrelsens krets blifvit rådfrågade. Detta har bidragit, att gifva den allmänanda utrymme, som nu till betraktarens glädje på så många håll visar sig verksam. Men äfven de andliga intressena hafva icke varit utan sin andel i styrelsens omsorger. Hvad landet inom ett par decennier för deras främjande uppoffrat, visar sig af följande exempel. Statsanslaget var i Rub. S:r

	för Universitetet.	Gymnasierna.	Skolorna.
1841	56 000	12 000	16 000.
1846	65 000	31 000	31 000.
1851	80 000		42 000.
1856	96 000		
1858	103 000	50 000	73 000.

Allt i runda tal och ungefärligen. D. ä. utgifterna för läroanstalterna hade på 18 år ökats med mera än 140 procent. Det förtjenar nämnas,

att universitetet dessutom eger egna fonder, af statsanslag sedan 1809 besparade, öfver 300 000 Rub. och bygnader och samlingar, bekostade sedan 1827, i värde åtminstone till 1/2 million. Föga något land med Finlands statsinkomster torde ega ett så rikt doteradt universitet. ¹Dess tillgångar före 1809 kunna föga uppskattas till mera än 1/5 del af de närvarande. I sagde stora uppoffringar för bildningens intressen uttalar sig ett medvetande derom, att ett land i Finlands ställning främst genom folkets upplysning kan upprätthålla sitt sjelfbestånd.

10 Många äro dock visserligen ännu de önskningsmål, hvilka som sådana stilla hvila i Finska folkets sinnen. Men det är tillbörligt, att den, som mycket vunnit och eger, mycket utöfver all mensklig beräkning, må kunna fördraga och umbära, hvad som måste fördragas och umbäras, samt ställa sitt hopp på framtiden.

Man har sagt: siffrorna äro brutala. Detta gäller i fullt mått i staters och nationers ömsesidiga förhållanden. Der finnes från dem ingen appell. Ett land, sådant som Finland, förenadt med ett rike sådant som det Ryska, måste veta, att alla de medgifvanden, af hvilka det har att gläda sig, äro den starkares och kunna hafva sin grund endast i rättskänslan och i öfvertygelsen, att betedd rättvisa är god politik, att 20 den är ett frö, sådt för framtiden, hvars värde icke ens den mäktigaste ostraffadt kan förakta. Men Finska folket kan också å sin sida utan förebråelse se tillbaka på det förflutna halfseklet. Den ena revolutionen efter den andra har gått öfver Europa. Ryssland har sett fienden i rikets gamla hufvudstad. Dess egna härar hafva stridt på Tyskland's och Champagnes slätter. Kriget har senast ombrusat äfven Finland's kuster. Och under alla dessa vexlande skiften har ingen enda upprorisk arm eller tunga i Finland rört sig, ingen enda individ varit anklagad för brytandet af sin undersåtliga trohet. Det värsta som försports, har varit ljudet af någon liberal fras vid skålarne i ungdomens gelag. En 30 ryskt besättning af 10 tusen man ungefär har väl fortfarande legat i landet, påminnande om dettas underordnade ställning. Men ingen tänkande människa i detta land finnes, som icke är fast öfvertygad, att Finska folkets förhållande skulle varit detsamma, äfven om sagde ringa styrka stått i Grusien eller vid Amur. Ett sådant förhållande är en verkan af den aktning för lag och samhällsordning, hvars tillvaro hvar och en, som känner detta land, är i tillfälle att dagligen erfara. Det gifves troligen icke ens en småstat i Tyskland, der icke äfven landtkommunerna hafva sina gensdarmer eller »Feldjäger». I våra städer upprätthålles den allmänna ordningen om dagen af fiskalen, om 40 nätterna af brandvakterna, och på landet håller länsman och brofogden en församling af 10 000 invånare, spridda kring kanske en 30 qvadratmils rymd, på det förträffligaste i styr. Denna aktning för lagen har sin rot i den medborgerliga friheten. Ett beklagansvärdt exempel har under ifrågavarande tidrymd förekommit, att allmogen, då den trots denna sin frihet vara kränkt, satt sig till motvårn mot lagens verkställare. Man misstager sig icke, om man söker grunden till denna företeelse deri, att lagskipningspråket är ett annat, än folkets eget. Ur stånd att sjelf öfvertyga sig om lagens och de lagliga dokumenternas lydelse, misstror bonden herremännens tolkning af desamma. Det är 50 känd sak, att han vanligen med sitt domstolsutslag i hand vänder sig till

¹ Vi läste nyligen en uppgift, att universitetet i Marburg i Kurhessen, väl med mindre än 1 million invånare, men med en statsinkomst (1845) af 5 millioner Thaler, har af egna dotationer 30 000 Thaler och i statsanslag ungefär 20 000 Thaler, hvilket senare belopp det nu är fråga om att förhöja till 25 tusen Thaler.

flera än en uttolkare, för att blifva öfvertygad om tolkningens rättighet. I detta förhållande ligger alltid en fara för samhällsordningen, såsom all orättvisa innebär en sådan.

Vi hafva trott oss i ofvanstående återblick finna den lämpligaste nyårshelsning till bladets ärade läsare, emedan i den äfven innebäres, hvad enligt vår öfvertygelse hvarje Finne af det ingångna året begär och hoppas. Vi hafva varit och äro motståndare till den optimism, som ställer Finlands förhållanden och Finska folkets ståndpunkt i bredd med Europas äldre kulturländers och mest bildade nationers. Lyckligtvis har också denna optimism åtminstone ur offentligheten försvunnit. Detta är lyckligt, emedan vid dylika illusioner ingen sjelfkänedom och ingen utveckling är möjlig. Men en nation, som saknar tillbörlig sjelfkänsla, måste blifva föremål för föraktet. Och vi anse, att Finska folket äfven vid återblicken på de sistförflutna femtie åren är berättigadt att glädjas öfver sin tillvaro samt att ur den hemta förtröstan, att också i de inskränkta förhållanden, i hvilka historien anvisat det dess plats, samma lugna mannamod, som fört fäderna genom jernhårda öden, skall förmå att bevara och föröka det af dem mottagna arvet.

J. V. S.

40 INHEMSK LITTERATUR.

Litteraturblad n:o 12, december 1861

MANSIKOITA JA MUSTIKOITA. III. HELSINGISSÄ 1861.

Äfven till denna jul har ett häfte af denna lilla kalender sett dagen.

I detsamma finner man likasom i det föregående de flesta originalstycken betecknade med pseudonymen Suonio. Ehuru synbarligen icke frukter af en öfversvallande rik poetisk ingivelse, äro dessa dikter till sitt innehåll vanligen väl tänkta, och den rena varma anda, som i dem råder, är anslående. Innehållet är vanligast fosterlandet eller kärleken, båda outtömliga ämnen för alla tiders sång. I en eller annan t. ex. i »Kova rangaistus» är sjelfva tanken något tvungen, eller saknar såsom i »Suomalainen maamme Ruotsalaisille» poetisk uppfattning. Men detta är långtifrån det vanliga. Tvärtom är det i dem regel, att de i en enkel och klar bild afspegla en lika klar tanke. Öfverhufvud är deras diktion bildrik, versen ledig, och diktaren har på ett glädjande sätt språket i sin makt. Endast någon gång kunde man önska, att han icke i oträngdt mål skulle begagna ovanligare (ostfinska) språkformer.

Under den hast, hvarmed vi i föregående årgångs Novemberhäfte hade att anmäla den då ovanligt rika jullitteraturen, försummade vi uttala ett skyldigt erkännande för de i samlingens andra häfte förekommande »Kuun Tarinoita», ett antal af fjorton *syner*, om vi så få säga, alla dikter af en lifligt fantasi och, ehuru skildrade i prosa, likväl i ett poetiskt rikt språk. Till detta tredje häfte åter har Förf. utom de små originaldikterna lemnat en bearbetning af sex Davids psalmer, gjord med utmärkt talang. De utgöra förträffliga bidrag till en Finsk Profpsalmbok. Se här den första psalmen:

»Ah autuas, ken käyskele
Ei retkii riettahien,
Ei synnin teitä astele,